

Flyttblokk – spor etter istiden

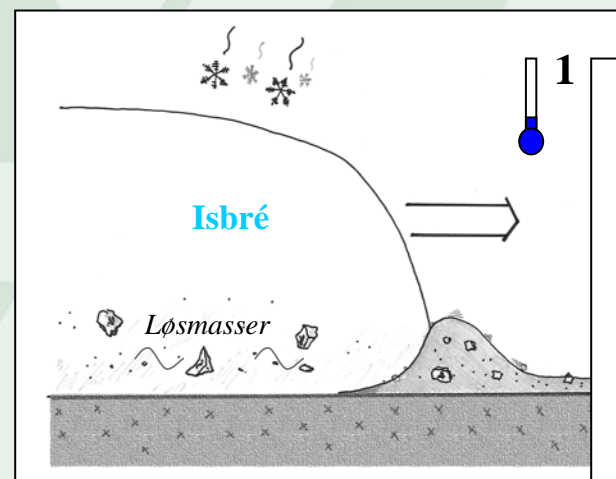
Norden har gjennomlevd en rekke istider, og den siste startet for omlag 115.000 år siden. Klimaet ble stadig kaldere på den nordlige halvkule, og kuldeperioden toppet seg for ca 20.000 år siden. Da hadde en tykk iskappe (isbré) bredt seg over Norge. Iskappen dekket nesten hele Skandinavia og store deler av Nord-Europa, og islaget var opptil 3 km tykt.

En isbré vokser når snø som faller om vinteren ikke smelter om sommeren. Snø som legger seg på isbréen omdannes med tiden til is. Når islaget blir tykt nok, gjør trykket bréen elastisk. Tyngdekraften gjør da at bréen siger mot lavereliggende områder. Isen er som en bulldoser. Den dytter foran seg sand, grus og stein som ligger i veien. Mye av løsmassene som blir dyttet foran ismassene blir med tiden eltet inn i selve bréen. De løsmassene som bakes inn i isen vil følge med bréen når

denne beveger seg, og stein og grus kan bli transportert over store avstander. Når klimaet blir varmere smelter isen. Løsmassene blir da liggende igjen på bakken. Dette skjedde også da isen trakk seg tilbake etter siste istid for drøyt 10.000 år siden.

Tidligere trodde folk at de store steinene, som tilsynelatende hadde falt ned fra himmelen, var spor etter troll eller andre overnaturlige vesener.

Mange steder i landet finner vi disse store steinene som kan ligge helt alene i et ellers flatt landskap. Men dette er ikke trollenes verk. Dette er digre steinblokker som har blitt transportert i isen: Flyttblokker. Og for en stor isbre er ikke en liten kampestein noen hindring – i Danmark er det funnet en flyttblokk på rundt 1000 tonn!

- 1) I kuldeperioder rykker isen frem og tar med seg løsmasser (sand, stein o.l.).
- 2) Når klimaet blir varmere og isen smelter blir løsmassene liggende igjen. De store steinene som er flyttet av isen kalles flyttblokker.

Foto: Flyttblokk i beitelandskap.

